

Mă pregăteam să scriu încă un text din cuceritoarea literatură latino-americană, când întâmplarea (fericită, desigur) a făcut să-mi cadă în mână excepționala carte din Editura Științifică, Biblioteca Orientalis, *Lao Zi – Cartea despre Tao și virtuțile sale*, traducerea din chineza veche, notele și comentariile fiind semnate de Șerban Toader. Coroborând lectura atentă a acestei cărți cu

Elemente de taoism

a cercetătorului englez Martin Palmer, în mod deosebit cu tălmăcirea lui Dinu Luca a celebrelor versete atribuite legendarului Lao Zi, tălmăcire apărută în urmă cu câțiva ani în Editura Humanitas sub numele

Cartea despre Dao și Putere cu ilustrări din Zhuang Zi

, deci procedând la o lectură încrucișată atât a textului în cauză, cât și a diverselor interpretări aparținătoare unor străluciți sinologi, am reușit în acest chip să intru sub învelișul cripto-laconic al spuselor înțeleptului și să mă pătrund de savoarea inalterabilă a gândirii atotumană, ridicată de la rangul de filosofie imperială, anterioară confucianismului (evident, și creștinismului), la rangul de religie.

Are vreo importanță faptul că despre Lao Zi, presupusul întemeietor al taoismului, se cunosc atât de puține lucruri, încât figura lui de “bătrân maestru” sau de “copil bătrân” (căci asta înseamnă Lao Zi în chineză) a fost de mult absorbită de legendă?

Sau are vreo importanță că lui i se atribuie paternitatea cărții

Dao De Jing

(în chineză ‘d’ se citește ‘t’, deci Dao se rostește Tao), când astăzi nimeni nu se mai îndoiește de faptul că această carte fundamentală a taoismului este o superbă compilație, maestrului atribuindu-i-se texte scrise de discipoli la sute de ani după moartea acestuia? Dar nu tot așa s-a procedat și în cazul lui Moise? La fel, cine ar putea preciza cât din

Analecte

a fost scris cu adevărat de însuși Confucius? Nu-i nimic de făcut dacă în vechime așa înțelegeau discipolii să cinstească memoria maestrului și să se smerească pilduitor înaintea virtuților (‘de’ înseamnă virtute sau putere) unui spirit transuman.

Nimic din aceste certitudini și/sau speculații nu are relevanță pentru gândire și credință. Important este că oamenii le-a fost revelat Tao! Dar ce este Tao? Foarte rudimentar, deci inexact și de-a dreptul jignitor pentru concept, prin Tao se înțelege cale sau drum. Însă Tao este mult mai nuanțat și mai profund, în extensiune și în intensiune, atât la nivel ontologic cât și la nivel logico-semantic.

Și așa demarează jocul fascinant al prinderii și surprinderii lui Tao: el este vidul, noncreatul și non existența, dar este și esența care sălășluiește în ființe și în cele mai umile lucruri (până și în balegă și scârnă, cum citim într-una din ilustrările lui Zhuang Zi). Tao este unic și nediferențiat, este absolut, necuprins și netulburat. Netulburarea, ca virtute fundamentală a lui Tao, se datorează armoniei, adică raportului judicios dintre Yin (principiul rece, feminin, Cerul) și Yang (principiul cald, masculin, Pământul).

Numai cine dobândește virtuțile lui Tao, numai acela are șansa de-a se identifica cu Tao, deci de-a deveni Om Sfânt. La Omul Sfânt, 'de' (virtutea) este proiecția lui Tao în lăuntrul respectivului individ. Omul Sfânt este simplu precum 'pu' (lemnul neprelucrat), este modest și chibzuit; doar Omul Sfânt va intra în posesia celor trei averi de preț ale lui Tao: blândețea, cumpătarea și smerenia. Până și cârmuitorilor țării li se recomandă să fie smeriți, căci – se afirmă în mai multe versete – cel moale îl învinge pe cel tare (apa învinge stânca, limba rezistă mai mult ca dinții), iar cel slab îl învinge pe cel puternic...Și iată cum, legănat de valurile subtile ale filosofiei, deodată te trezești în ostroavele fertile ale moralei: o morală de bun simț, profundă și – totuși – nepretențioasă. Doar nițel ironică la adresa confucianismului, acesta făcând mare tam-tam de omenie și pietate filială.

Nonacțiunea (nefăptuirea) este o altă virtute fundamentală a lui Tao. Rezultă de aici că Omul Sfânt, în general omul care procedează conform firii, trebuie să se abțină de la orice acțiune? Nici vorbă, pentru că și Tao al Cerului acționează conform firii: ia de unde prisosește și dă unde lipsește. În timp ce Tao al Pământului acționează împotriva firii: ia de unde lipsește și dă unde prisosește!

Drept urmare, un taoist adevărat își va împărți averea (nu asta recomandă și Iisus?!), iar apoi va acționa neștiut, mereu smerit și în spatele celorlalți. (N.B. Mântuitorul recomanda ca atunci când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta). Așadar, adevăratul taoist renunță la patimi, dorințe și ambiții pentru a dobândi esența: armonia, liniștea, Tao desăvârșit într-un cuvânt. În felul acesta facem cunoștință cu două din temele favorite ale taoiștilor:

1.Coexistența și alternanța contrariilor;

2.Relativitatea cunoașterii (conflictul dintre esență și aparență).

Taoismul – filosofie și religie de rang imperial

Scris de George Petrovai

Vineri, 12 Octombrie 2012 18:00 - Ultima actualizare Vineri, 12 Octombrie 2012 23:45

Întrucât este incontestabilă anterioritatea nonexistenței față de existență, iar plinul nu are din punctul de vedere al taoiștilor vreo cotă valorică deasupra vidului, cum a apărut ceea ce ființează? Iată explicația dată de taoism: ființa a apărut din neființă, iar ființele s-au născut din ființă. Sau în limbajul seducător al lui *Dao De Jing*: Tao a născut pe Unu; Unu a născut pe Doi; Doi a născut pe Trei; Trei naște cele zece mii de ființe și lucruri. Deci Tao este arhetipul arhetipurilor, este temeiul lucrurilor și principiul primordial care stă la obârșia lui Unu. Prin Unu se înțelege suflul unic (qi). Din suflul unic, prin divizare au apărut cele două principii (sufluri): Yin și Yang. În perspectivă cosmogonică, prin Doi se înțelege Cerul și Pământul. Doi este obârșia lui Trei: Yin, Yang și suflul îngemănat (he qi). Acest suflu îngemănat apare în urma unirii dintre Yin și Yang. Triada cosmică este formată din Cer, Pământ și Suveran (umanitate). Trei zămislește cele zece mii de ființe și lucruri, adică mulțimea nenumărabilă a ființelor și lucrurilor.

Pentru suprema frumusețe a esoterismului în care se drapează taoismul, reproduc un citat de-o fenomenală conciziune: “Cine știe nu spune, cine spune nu știe”. Ce vrea să exprime? Pe de o parte că înțelepții antichității (Pitagora, de pildă) recomandau și practica ei înșiși tăcerea după modelul naturii, care, se știe, nu vorbește. Spre spaima discipolilor, se pare că însuși Confucius ar fi luat hotărârea de-a tăcea. Maeștrii guru (învățătorii Yoga) utilizează practica tăcerii și în zilele noastre, ca un foarte eficient procedeu în vederea concentrării și meditației. La români apare înțeleptul și mereu actualul proverb:

“

Vorba multă, sărăcia omului

”

. Pe de altă parte, pentru dobândirea virtuților lui Tao este strict necesar să revii la simplitatea naturală, adică să te descotorosești de tot ce prisosește, inclusiv de știința acumulată. De altfel, se afirmă răspicat că Tao poate fi trăit, dar nu poate fi rostit. Iar în versetul 81 (ultimul din cărțile taoiste), se spune:

“

Cel știutor nu se arată învățat, iar cel ce se arată învățat nu este știutor

”

.

Și totuși, ce înseamnă cu adevărat a ști? Taoiștii afirmă: “A ști dar a te crede neștiutor este cel mai bine; a nu ști dar a te crede atotștiutor este o adevărată boală”. Iar în *Analecte*, Confucius este de următoarea părere:

“

Când știi să socotești că știi. Când nu știi să socotești că nu știi.
Aceasta înseamnă cu adevărat a ști”.

AUTOR: GEORGE PETROVAI

Taoismul – filosofie și religie de rang imperial

Scris de George Petrovai

Vineri, 12 Octombrie 2012 18:00 - Ultima actualizare Vineri, 12 Octombrie 2012 23:45

www.sighet-online.ro